

Veřejný ochránce práv
OMBUDSMAN

Informace o návštěvě zařízení

Dětský domov Uherské Hradiště

Jedním z úkolů veřejného ochránce práv je kontrolovat [zacházení s lidmi, kteří žijí v různých institucích](#), a to včetně zařízení pro děti s nařízenou ústavní výchovou. Provádí proto tzv. systematické návštěvy těchto zařízení. Pokud zjistí pochybení nebo nějaký prostor pro zlepšení, formuluje doporučení a návrhy opatření k nápravě. Zobecňující zprávy z návštěv jednotlivých typů zařízení jsou dostupné na [internetových stránkách veřejného ochránce práv](#).

Neohlášená návštěva Dětského domova v Uherském Hradišti byla provedena v rámci rozsáhlé série návštěv zařízení tohoto typu. Podrobná zpráva, kterou ochránce do zařízení po provedení návštěvy zaslal, obsahovala několik návrhů opatření k nápravě, jež zařízení přislíbilo naplnit. Návštěva tím byla uzavřena.

Adresa: Jiřího z Poděbrad 313, 686 01 Uherské Hradiště

Druh zařízení: dětský domov

Zřizovatel: Zlínský kraj

Kapacita: 24 lůžek

Datum návštěvy: 10. – 11. října 2012

Druh návštěvy: neohlášená

Nedostatečně uložení zdravotních záznamů a léků

Zjištění a doporučení ochránce

Nejzávažnějším nedostatkem, který ochránce v tomto zařízení zjistil, bylo nedostatečné zajištění zdravotních záznamů a léků dětí tak, aby se k nim nedostaly nepovolané osoby. Záznamy i léky byly volně položené na místech přístupných dětem i zaměstnancům.

Protože nesprávné uložení dokumentace s citlivými údaji může přispět k ohrožení soukromí dítěte a volně dostupné léky zase představují značné bezpečnostní riziko, ochránce je doporučil bezpečně ukládat v uzamykatelné neprůhledné skříňce či lékárnice.

Odpověď ředitelky domova

Ředitelka domova uvedla, že v současnosti jsou již zdravotní záznamy i léky uzamčeny, a děti k nim tudíž nemají volný přístup.

Umístění dítěte v zařízení

V průběhu návštěvy bylo zjištěno, že se v zařízení nachází dívka trpící závažným onkologickým onemocněním, kvůli němuž musí pravidelně několikrát do měsíce absolvovat cestu z Uherského Hradiště do nemocnice v Brně a zpět. Rovněž matka, za níž dívka dojíždí na návštěvy, žije v Brně. Vznikly proto závažné pochybnosti o tom, zda je v nejlepším zájmu této dívky s nařízenou ústavní výchovou bydlet právě v Uherském Hradišti a zda by neměla být přemístěna blíže ke své matce a zejména k nemocnici.

Ochránce se tímto případem začal zabývat, prošetřil postup diagnostického ústavu i příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí a inicioval přemístění dítěte do vhodnějšího zařízení.

Ochránce nicméně upozornil na to, že i samo zařízení typu dětský domov má právní nástroj, jak docílit přemístění dítěte, vidí-li v tom jeho zájem. Doporučil proto, aby v případě, kdy je patrné, že umístění konkrétního dítěte v příslušném zařízení není v jeho nejlepším zájmu, a pokud je nečinný orgán sociálně-právní ochrany dětí, jako tomu bylo zde, domov požádal diagnostický ústav o přemístění dítěte.

Ochrana soukromí dětí

Zjištění a doporučení ochránce

Během návštěvy byly zjištěny některé nedostatky ve vybavení, které znemožňovaly dostatečné zajištění soukromí dětí.

Toalety umístěné v jednotlivých rodinných skupinách nebyly označené jako chlapecké a dívčí a děti mezi nimi rozlišovaly pouze ze zvyku. Toalety navíc nebylo možné uzamknout, ani jinak viditelně signalizovat jejich obsazenost. Podobné nedostatky byly zjištěny u koupelen. Koupelny, společné pro chlapce i dívky, nebylo možno uzamknout a jednotlivé sprchové kouty nebyly opatřeny závěsy, které by vhodně zajistily soukromí dětí při sprchování.

V průběhu návštěvy bylo dále zjištěno, že ne všechny děti mají možnost uzamknout si svoje věci ve vlastní skříňce či zásuvce, přestože tato skutečnost představuje důležitou součást práva dětí na soukromí.

Ochránce proto doporučil:

- Opatřit dveře sociálního zařízení zámky či jiným opatřením, aby děti měly možnost se zde uzamknout (zvolit takové technické řešení, které umožňuje personálu snadno se v případě potřeby dostat dovnitř).
- Sprchové kouty vybavit závěsy či jiným vhodným způsobem zajistit soukromí dětí při sprchování.
- Zajistit, aby všechny děti měly možnost uzamknout si své věci ve vlastní skříňce či zásuvce.

Odpověď ředitelky domova

Ředitelka uvedla, že všechna doporučení již byla realizována.

Souhlas s poskytnutím zdravotních služeb

Zjištění a doporučení ochránce

V dokumentaci bylo zjištěno několik obecných souhlasů [rodičů dětí s nařízenou ústavní výchovou](#) s poskytováním zdravotních služeb, v nichž nebyla specifikována konkrétní zdravotní služba, úplně chybělo datum podpisu i další podstatné náležitosti. Prázdný formulář podepsaný rodičem ještě před tím, než dítě konkrétní zdravotní péči vůbec potřebuje, nesplňuje požadavky svobodného a informovaného souhlasu ve smyslu zákona o zdravotních službách.¹ Přestože je především odpovědností zdravotnických pracovníků získat pro poskytnutí zdravotní služby souhlas skutečně svobodný a informovaný, ochránce upozornil dětský domov, že by si měl být vědom toho, že přispívá k protiprávnímu jednání.

Ochránce v této souvislosti upozorňuje na to, že současná právní úprava umožňuje, aby byl souhlas s poskytnutím zdravotní služby dán ředitelem dětského domova, pokud by hrozilo nebezpečí z prodlení a nebylo by možné bez zbytečného odkladu získat souhlas zákonného zástupce. Aktuální právní úprava minimalizuje i potřebu pořízování plných mocí, neboť rozšiřuje okruh osob, které v nouzi mohou souhlas s poskytnutím zdravotních služeb dítěti poskytnout.

Příklady dobré praxe

Dětský domov i jeho jednotlivé rodinné skupiny připomínají uspořádání běžné domácnosti a dětem je poskytována péče na velmi vysoké úrovni.

Zařízení je schopno obstarat potřebnou péči rovněž nezletilým matkám s jejich dětmi a těhotným dívkám.

¹ Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů.